

Proces-verbaal

Plenaire vergadering Elia Users' Group

25 november 2024

Meeting

Datum	25 november 2024
Organisator	James Matthys-Donnadieu

Deelnemers	Aanwezig
1 B. Crabs (BOP)	☒
2 S. Harlem (LUMINUS – FEBEG)	☒
3 M. Van Bossuyt (FEBELIEC)	☒
4 J. Robbelein (FOD ECONOMIE)	☒
5 W. Aertsen (INFRABEL)	☒
6 G. Meynckens (CENTRICA)	☒
7 P. Verlinden (ENECO)	☒
8 P. De Cock (ENGIE)	☒
9 N. Devriendt (ODE)	☒
10 Y. Van den Broeck (VOKA)	☒
11 J. Rutté (AKT for Wallonia)	☒
12 P. Claes (FEBELIEC)	☒
13 K. Voorspools (Cogen Vlaanderen)	☒
14 J. Glorieux (Synergrid)	☒
15 C. Baugnet (ENGIE)	☒
16 C. Celis (FEBEG)	☒

Proces-verbaal

Auteur	Eva Heerinckx
Status	☒ Draft ☐ Finale versie

1. Agenda

1. **Goedkeuring verslag 23/09/2024**
2. **Princess Elisabeth Zone – Nautilus**
3. **Feedback Werkgroepen**
 - 3.1 Werkgroep **Adequacy**
 - 3.2 Werkgroep **Belgian Grid**
 - 3.3 Werkgroep **Grid**
 - 3.4 Werkgroep **Energy Solutions**
4. **Diversen**

2. Proces-verbaal

1. **Goedkeuring verslag 23 september 2024**

Er zijn geen opmerkingen op het verslag van 23 september, bijgevolg keurt de Voorzitter het verslag goed.

2. Princess Elisabeth Zone – Nautilus

Naar aanleiding van verschillende berichten in de pers, houdt Elia zich er aan een stand van zaken te geven betreffende het project “Princess Elisabeth Zone”

Voorafgaand aan de presentatie communiceert de Voorzitter van de Plenaire Vergadering enkele *disclaimers*. *Elia mag geen cijfers bevestigen of ontkennen vanwege juridische redenen, de cijfers getoond op de slides verschenen reeds in de pers. Elia heeft het best and final offer (BAFO) van het DC-gedeelte in handen, maar zal niet communiceren over kostprijzen.*

Presentatie door het Hoofd van de dienst Programma Management (Infrastructuur).

Welfare (slide10) – enkele leden vragen om dit te verduidelijken

Elia:

- *Welfare* vergelijkt de situatie met en zonder projecten.
- Het gaat om de totale baten, niet om de netto *welfare*.
- De prijssimulatie wordt uitgevoerd voor beide situaties (met en zonder project), waarbij het verschil wordt geanalyseerd.
- Het berekende bedrag bestaat voornamelijk uit consumentensurplus, producenten surplus en congestierente.

EU Recovery and Resilience Facility (RRF – slide 12) – hoeveel steun komt vanuit EU RRF?

Elia: het RRF-gedeelte bedraagt ongeveer 100 miljoen euro.

We have a track record of successfully delivering large offshore projects on-time and on-budget (slide 13)

FEBELIEC:

- In het verleden leverde Elia binnen de tijd en onder budget, nu zit Elia – volgens de media althans – zwaar over budget.
- De gepresenteerde slide is interessant, maar weinig relevant in de huidige context.

Elia:

- We erkennen dat de budgetten aanzienlijk zijn gestegen ten opzichte van de initiële ramingen.
- Duidelijke verklaringen hiervoor worden toegelicht.
De slide illustreert dat de gebruikte technologie goed gekend en betrouwbaar is.

Markteffect en inflatie (slide 15)

FEBELIEC:

- Wat wordt precies bedoeld met “het markteffect”.
- In hoeverre zijn de stijgingen toe te schrijven aan inflatie en zijn ze gerechtvaardigd? 20% inflatie over drie jaar, maar de kosten zijn verdrievoudigd of verviervoudigd?

Elia:

- Het markteffect omvat prijsstijgingen die niet volledig verklaard kunnen worden en niet onder andere categorieën vallen.
 - o Voorbeelden: materialen, zowel offshore- als onshore, waarvan sommige prijzen verdubbelen of verdrievoudigen.
 - o Oorzaken: *scarcity* van de markt, stijgende grondstofprijzen, hogere arbeidskosten, accumulatie van verschillende elementen.
- Exacte toewijzing is moeilijk. Inflatie en kostenstijging in de hele keten spelen een rol.
 - o Specifieke voorbeelden: hogere brandstofkosten voor schepen, duurder onderhoud van schepen en onderdelen.

- Geen volledige inzage in de prijsopbouw van leveranciers.
- We hebben benchmarks uitgevoerd om prijzen te vergelijken met marktstandaarden.
- Verder controleerde Elia ook op mogelijke fouten in: aanbestedingen, werkwijze, afwijkingen in contracten volgens de marktstandaarden.

FEBEG:

- Wat houdt *price revision* precies in?
- Kan Elia zich beschermen tegen prijsveranderingen via *hedging*? Mag dat überhaupt?

Elia:

- *Price revision* is het inschatten van mogelijke prijsveranderingen, gebaseerd op:
 - Formules gekoppeld aan indexen voor grondstoffen (zoals koper en staal) en arbeidskosten.
 - Historische prijsontwikkelingen en verwachtingen over toekomstige evolutie.
 - Veranderende geopolitieke situatie.
- Projectbudgetten kunnen niet alle extreme en onvoorzien scenario's omvatten.
- *Hedgen* is vandaag nog niet voorzien.

Benchmark (slide 20)

INFRAEL: Waar komen de genoemde MWh precies vandaan?

Elia:

- Berekening gebaseerd op een *load* factor van 0,4 voor windenergie.
- “*Like for like*” vergelijking gebruikt: geen rekening gehouden met kabelafstand van windpark naar vasteland, om geen oneerlijke vergelijking te maken (verder gelegen parken zijn duurder om aan te sluiten).
- Vergelijking focust op: HVDC-oplossing of AC/DC eilandoplossing, beide inclusief fundering en aangesloten capaciteit

Verder wenst Elia ook nog te benadrukken dat de PEZ-oplossing de extra mogelijkheid biedt tot integratie van een HVDC-interconnector, wat alternatieve oplossingen momenteel niet bieden.

FEBELIEC: is van mening dat men zich de vraag moet stellen wat het zou kosten om die 1,4 GW via AC aan te sluiten indien deze oplossing de kosten voor de netgebruiker kan beperken.

Elia:

- AC is geen optie vanwege het ministerieel besluit dat het voorgeschreven plan bepaalt.
- Het is een volledig pakket dat beoordeeld moet worden. Een DC oplossing kan niet zomaar ingeruild worden door een AC oplossing. Er is een impact op:
 - Reeds verleende vergunningen, integratie van de DC-component in het project, alternatieven zoals enkel AC hebben eigen uitdagingen, zoals: milieueffecten en onverenigbaarheid met hybride interconnectoren.

FEBELIEC en INFRAEL zijn het hier niet mee eens.

Estimations for DC substations are in line with latest benchmark while our DC system offers better opportunities (hybrid interconnection)

FEBELIEC: wordt op deze slide de totale kost weergegeven?

Elia: wind en *grid* worden weergegeven op deze slide, de laatste geschatte kosten van het eiland zitten hier dus in, de kosten van bijvoorbeeld Ventiluz en Boucle-du-Hainaut zijn niet meegenomen in de berekening.

Integrating 3.5 GW domestic offshore wind is a competitive option to generate 13 TWh decarbonized electricity
(slide 19)

FEBELIEC vraagt bijkomende toelichting bij “*No possibility of hybrid IC: + 1,6 B³.*”

De Voorzitter van de Plenaire Vergadering: als je de verbinding naar Engeland moet realiseren, brengt dit 1,6 miljard extra kosten met zich mee doordat er een langere verbinding nodig is.

Actions already taken versus further options to explore (slide 22)

FEBELIEC: wordt het vervangen van DC door AC als een alternatief bekeken? Overgaan op AC zou tot 2,5 miljard een besparing kunnen betekenen. Het is voor Febeliec onaanvaardbaar dat Elia andere opties pas bekijkt op het moment dat de overheid hier om vraagt. De tarieven verdubbelen op 1 januari, met PEZ zoals het nu voorligt dreigen deze in 2028 opnieuw te verdubbelen, dit is onhoudbaar voor de industrie.

Elia: Mochten we van de overheid de opdracht krijgen om alternatieven te bekijken, dan doen we dat en leggen we die voor aan de CREG. De energietransitie brengt kosten met zich mee, en we proberen die zo goed mogelijk te beheersen. De impact op de competitiviteit van de industrie is een belangrijke kwestie. We staan open om samen met de industrie te kijken hoe we oplossingen kunnen uitwerken die competitiviteit centraal stellen.

INFRABEL: is de kostprijs per MWh gebaseerd op een afschrijftermijn van 50 jaar?

Elia: voor het eiland wordt een afschrijftermijn van 60 jaar gehanteerd. Voor de elektrische infrastructuur is dit afhankelijk van het type: DC-componenten: ca. 30 jaar en AC-componenten: ca 40 jaar en voor laagspanning zijn de periodes nog korter

Nautilus (niet op slide)

FEBELIEC: voor Nautilus werd oorspronkelijk gerekend op een kost van 2,2 miljard, maar nu horen we bedragen van 3,6 miljard tot zelfs 7 à 9 miljard. Is er dan überhaupt nog een *business case*? Moeten we niet overwegen om dit project uit te stellen?

Elia: wij betreuren de uitspraken van de CREG over Nautilus en zijn het niet eens met hun analyse. Volgens Elia is Nautilus zeer rendabel, zeker met de nieuwe marktproducten die het project ondersteunen.

FEBELIEC bedankt Elia voor de presentatie maar is niet overtuigd van de gebrachte boodschap. Bij budgetoverschrijdingen moet je overwegen om de zaken te herbekijken, zeker wanneer dit ten koste gaat van de netgebruikers.

3. Feedback werkgroepen

Wergroep Adequacy

De voorbije periode vonden er 4 werkgroepen plaats.

Slide 31 – Y-1 auction 2025-2026

FEBELIEC: is er een totale kostprijs berekend voor de CRM voor de *auction 2025-2026*. Elia: de Y-1 veiling bedroeg in totaal ongeveer 180 miljoen euro. Dat is minder dan oorspronkelijk werd ingeschat.

INFRABEL: wordt dat volledig via de accijnzen gefinancierd? Hoe zit het met de buitenlandse participatie? Elia: buitenlandse partijen nemen deel aan de veiling, net zoals de Belgische spelers. Ze worden dus in concurrentie geplaatst. Uit de veilingresultaten blijkt dat het buitenland goedkoper was dan sommige Belgische opties.

INFRABEL: is het feit dat buitenland wordt gecontracteerd, gelinkt aan de interconnectiecapaciteit? Elia: de hoeveelheid buitenlands participatie is beperkt tot wat we in *scarcity* situaties kunnen importeren uit Duitsland, Nederland en Frankrijk. Voor deze Y-1veiling was het niet mogelijk voor volumes uit Frankrijk om deel te nemen, gezien de berekeningen aangaven dat erin bijna alle gevallen gelijktijdige schaarste zou zijn tussen België en Frankrijk. Voor Engeland rekenen we op hun bijdrage, maar er is geen *cross border* participatie mogelijk vanuit het VK.

Wergroep Belgian Grid

Er vonden twee werkgroepen plaats. Naast een gewone werkgroep op 01/10 werd er 29/08 een workshop georganiseerd specifiek om het aansluitingsproces te bespreken.

Slide 35 – Q4 2024 Meetings

BOP: vandaag is de tender opengedaan voor de eerste kabel van de Princess Elisabeth Zone. Helaas is het kader voor flexibele aansluitingen nog steeds niet afgerond. Dit vormt een enorme uitdaging voor iedereen die nu al aan de slag is. De timer begint te lopen, en als we tegen 24 augustus niets hebben, wordt het bijzonder moeilijk om aanbieding in te dienen. We blijven pleiten voor een vaste aansluiting, omdat dit voor ons de meeste duidelijkheid geeft over de *business case*. Het is de *business case* die alles bepaalt. We willen nogmaals de aandacht vestigen op het feit dat we liever hadden gehad dat het kader volledig duidelijk was voordat de tender werd geopend.

FEBEG is het eens met BOP dat dit een cruciale kwestie is. Een vaste aansluiting biedt inderdaad duidelijkheid, maar we moeten ook erkennen dat flexibele toegang in de toekomst steeds vaker zal voorkomen. In bijna al onze projecten werken we met dergelijke aansluitingen. Het is iets waar we mee moeten leren omgaan. Een goed doordachte oplossing is belangrijker dan snel iets opleveren.

FEBELIEC: wij delen deze bezorgdheid, en benadrukken dat er een oplossing voor industrie moet komen. Het mag niet zo zijn dat wij uiteindelijk de dupe worden op het vlak van kosten en dat geen flexibele aansluitingen voor ons mogelijk zijn. Daarnaast missen wij in de discussies ook het tarifaire verhaal.

Elia betreurt dat ze de marktpartijen geen duidelijkheid kan verschaffen over bovenstaande bedenkingen. Sinds haar indiening van haar versie van de Gedragscode bij CREG op 20 oktober 2024 heeft ze geen informatie meer mogen ontvangen van CREG over verdere stappen, timing of mogelijke aanpassingen.

Werkgroep Grid

Er vond 1 werkgroep plaats waar zowel European Markets, System Services Design en Operations werd besproken

Market Coupling Consultative Group and Core Consultative Group – Co-optimisation and SDAC decoupling (slide 37)

FEBELIEC: met betrekking tot de evolutie naar een granulariteit van 15min in day-ahead market, Febeliec mist een duidelijke beschrijving van de impact op de Belgische energiemarkt. Als die impact er is, moet dat expliciet worden aangegeven en uitgelegd wat dat precies inhoudt. **Elia:** De voorzitter van de werkgroep Grid noteert de vraag die zal verder opgevolgd worden in de werkgroepen aan Europese en Belgische niveau.

INFRABEL: is er al een streefdatum voor deze veranderingen? **Elia:** het is gepland voor volgend jaar Q2. De impact voor België zijn beperkt gezien onze contracten reeds opgesteld zijn met 15 minuten basis in gedachten zijn we klaar voor de geplande veranderingen.

GUFlex (slide 38)

FEBELIEC: is er zicht op de timing van de CREG wat betreft de goedkeuring van de Gedragscode? **Elia:** de tekst die wij hebben voorgesteld, is ingediend. We hebben goede hoop dat de CREG haar publieke consultatie eerstdaags zal starten. De tekst die zij zullen publiceren, hebben wij echter nog niet gezien.

BOP benadrukt ook het belang van deze tekst. Het is belangrijk om vooruitgang te boeken. Hoewel fase 1 niet perfect is, moeten we stap voor stap beslissingen nemen en trachten verbeteringen door te voeren.

Werkgroep Grid

FEBELIEC: roept op de Werkgroep Grid opnieuw te splitsen in: een Werkgroep Operations en een Werkgroep Markets. De huidige vergaderingen behandelen meerdere onderwerpen met verschillende *timings* en tracks, zoals GUFlex en LFDD. Dat leidt niet meteen tot heldere discussies binnen de Werkgroep Grid. Verder dekt de naam “Grid” ook de lading van de behandelde onderwerpen niet. De Voorzitter van de Plenaire Vergadering zal bekijken wat we hieraan kunnen doen.

Elia-phones

FEBELIEC mist informatie over de Elia-phones op de roadmap voor 2025. Elia: dat klopt, we zullen dit zeker aan de planning toevoegen. De installaties zijn reeds gaande, maar we ondervinden nog enkele uitdagingen.

Werkgroep Energy Solutions

FEBELIEC: deze werkgroep behandelt het *Balancing design*, en de *Balancing product implementation*. Ook hier het voorstel om de werkgroep op te splitsen in twee groepen. Op dit moment zijn nieuwe en toekomstige FSP's ondervertegenwoordigd in deze vergaderingen gezien de discussies op dit moment sterk gericht zijn op design, waar hun interesse in de implementatie ligt. De Voorzitter van de Plenaire Vergadering: de Voorzitters van de verschillende werkgroepen hebben de vrijheid om zich op een manier te organiseren die voor iedereen het meest optimaal is. Als een herziening van een werkgroep nodig is dan kan dit verder opgenomen worden met de betrokken voorzitter.

4. Diversen

De Voorzitter van de Werkgroep Belgian Grid wil graag een suggestie doen voor een aanbeveling. Het is niet de bedoeling om dit vandaag goed te keuren, maar eerder om te peilen hoe de Users' Group hier tegenover staat. Als er algemene instemming is, zouden we deze aanbeveling kunnen afronden en goedkeuren tijdens de volgende Plenaire Vergadering op 11 februari 2025.

Voorstel tot aanbeveling

Wij merken dat in verschillende dossiers rond flexibiliteit, congestie, flexibele aansluiting en incompressibiliteit vaak dezelfde uitdagingen naar voren komen, zowel voor het (lokaal) transmissienet als voor het distributienet. Tegelijkertijd zien we dat de regulatoire verantwoordelijkheden in dit land verdeeld zijn. Om hierin vooruitgang te boeken, is een nauwe en effectieve samenwerking tussen de verschillende regulatoren essentieel.

Waarom is dit belangrijk? Als eerste: **gezamenlijke uitdagingen**. Dossiers zoals flexibiliteit zijn zowel op transmissie- als op distributieniveau van groot belang. De komende weken, maanden en jaren zullen we hierin serieuze stappen moeten zetten. Een goede samenwerking tussen de regulatoren (en alle actoren) zal nodig zijn om deze uitdagingen succesvol aan te pakken. Ten tweede: **harmonisatie waar mogelijk én nuttig**. Voor bepaalde onderwerpen kan een geharmoniseerde aanpak tussen de regulatoren de markt eenvoudiger en aantrekkelijker maken voor *service providers*. Dit betekent niet dat de harmonisatie een doel op zich moet zijn, maar het kan nuttig zijn om versnippering te voorkomen. Stel je bijvoorbeeld voor dat er vier verschillende *frameworks* rond flexibiliteit worden ingevoerd voor de distributienetten in België; dat zou het voor *serviceproviders* veel complexer maken om hier actief te zijn.

Het is zeker niet de bedoeling om de bestaande regulatoire verantwoordelijkheden in vraag te stellen. Het is ook niet de bedoeling om aan te sturen op specifieke oplossingen voor bepaalde topics. De boodschap zou positief zijn, met een focus op het vinden van nodige oplossingen.

We willen graag peilen of jullie dit relevant vinden of jullie bereid zijn hieraan mee te werken. Als dat zo is, stelt de Voorzitter van de Werkgroep Belgian Grid voor dat geïnteresseerden dit aangeven aan de secretaris van de Plenaire Vergadering om samen aan een draft tekst te werken. Het plan is om dit voorstel tijdens de volgende plenaire vergadering voor stemming voor te leggen.

Conclusie van de dialoog die volgt op bovenstaande intro:

Er is een bereidheid om verder werken aan een tekst maar de formulering zal cruciaal zijn voor het al dan niet kunnen overgaan tot een formele aanbeveling die ondersteund wordt door alle aanwezige marktpartijen.

Elia zal in de komende weken een tekstvoorstel laten circuleren. Er zal teruggekomen worden op het onderwerp tijdens de volgende plenaire vergadering.

Lidmaatschap VEKA – voorstel tot toetreding met 1 zetel

VEKA heeft de wens om een beter gevoel te krijgen van de veranderingen in de energiemarkt en is van mening dat de Plenaire Vergadering voor een goed overzicht kan zorgen. Elia is voorstander om ze laten toe te treden gezien er steeds

vaker met hen overlegd wordt over lopende dossiers en vindt de plenaire vergadering een goed forum om een beter gevoel te krijgen van de lopende dossiers en discussiepunten.

Het voorstel wordt niet goedgekeurd: de industrie kant zich tegen een toetreding van VEKA, ze zien niet waarom VEKA een stem zou moeten krijgen aangezien ze enkel op de hoogte gehouden willen worden. Elia zal dit zo communiceren naar VEKA.

Op dit moment laat het huishoudelijk reglement niet toe om zowel leden met als zonder stemrecht te hebben. Elia onderzoekt of er hier een aanpassing mogelijk is en zal hierover terugkoppelen tijdens de volgende vergadering.

Consultaties – planning 2025 - niet besproken wegens tijdsgebrek.

Infrabel en Febeliec geven aan dat de huidige organisatie (Think Tank met aansluitend de Plenaire vergadering) te intensief is. Verder zijn zij van mening dat er opnieuw meer tijd voorzien moet worden voor de plenaire vergadering gezien dit het officiële overlegorgaan is.

De Voorzitter van de Plenaire Vergadering neemt dit voorstel in overweging en erkent het belang van een betere tijdsindeling. Nieuw voorstel: voormiddag Plenaire Vergadering, lunchpauze, namiddag Think Tank. De data voor 2025 zoals gepresenteerd op de slide kunnen hierdoor nog veranderen, deze worden zo snel mogelijk gecommuniceerd.

De Voorzitter bedankt de leden voor hun aanwezigheid. De vergadering wordt gesloten.